

imenom Maha Mandžusri, Veliki Mandžusri. Iz Maha Kine, iz Velike Kitajske, se je napotil na pot k jezeru, da bi videl čudežni cvet.

Prispel je k jezeru skupaj z dvema od svojih žena. Popeljal je vsako na en hrib ob jezeru, sam pa je stopil na vrh hriba z imenom Čobar.

Tri dni in tri noči je sedel vrh tega hriba in molil k bogu Švajambu. Po treh dneh in treh nočeh se mu je Švajambu prikazal.

Maha Mandžusri je spoznal: če bi jezerska voda odtekla, bi v tej dolini lahko živeli ljudje in obiskovali sveti kraj Švajambu Bude.

Maha Manžusri je stopil prav na vrh hriba, dvignil meč in zasekal vanj. V hribu je zazevala razpoka, skozi jo je vdrla jezerska voda in v divjem toku začela odtekati proti jugu.

Kače »nage« so bežale iz svojih bivališč. Ko jih je Maha Mandžusri videl, kako bežijo, je zaprosil njihovega kralja Kartotaka Naga Raja, naj ne odhaja, naj vsaj on ostane. Zanj je izbral novo prebivališče, jezero z imenom Taudaha, ki leži kake štiri kilometre jugozahodno od mesta Lalitpur. Še danes je to jezero legendarno bivališče kačjega kralja Kartotaka.

Ko se je jezersko dno posušilo, je Mandžusri na njem zgradil mesto, ki se danes imenuje

Katmandu.

**Po knjigi Dušice Kunaver
Nepalski prazniki, legende in tabuji**

Zima 1991/92 na Kredarici

Temperaturni povpreček zime 1991/92 na Kredarici je znašal -6,3°. Bil je za 1,3° nad normalnim (dolgoletnim) zimskim povprečkom, ki znaša -8,1°. Skupno je v decembru 1991 ter januarju in februarju 1992 padlo - vedno samo kot sneg - na Kredarico 84 mm padavin, kar je komaj 26% normalne zimske višine padavin. Že iz teh skromnih podatkov sklepamo, da je bila pravkar minula zima na Kredarici pretopla in premalo namočena. Podrobnosti po posameznih mesecih so naslednje:

December je bil najhladnejši zimski mesec. Njegov temperaturni povpreček je znašal -7,5°. Bil je za 0,7° pod normalno vrednostjo tega meseca, ki znaša -6,8°. Najvišja decembrska temperatura, ki je bila izmerjena 3. dne v tem mesecu, je znašala 4,4°, najnižja decembrska temperatura pa je znašala -18,2° dne 6. decembra. Januarski temperaturni povpreček z -4,8° je bil za 3,7° nad normalno vrednostjo, ki znaša -8,5°. Najvišja januarska temperatura, ki je znašala 8,3°, je bila ugotovljena 3. januarja 1992. To je bila najvišja januarska temperatura po letu 1954, odkar je na Kredarici meteorološka opazovalnica. Dosedanja najvišja januarska temperatura Kredarice, ki je znašala 7,6°, je bila zabeležena 7. januarja 1983. - Najnižja letošnja januarska temperatura je merila -22,7°, zabeležena pa je bila 21. januarja.

Februarski temperaturni povpreček -6,7° je bil za 2,2° nad dolgoletnim povprečkom (-8,9°). Najvišja februarska temperatura je znašala samo 2,1° (dne 13. februarja). Najnižja temperatura tega meseca je bila zabeležena 18. dne v mesecu; znašala je -20,9°.

Razen januarskega temperaturnega maksimuma, ki je nov »rekord« Kredarice, so bile vse mesečne maksimalne in minimalne temperature v mejah doslej znanih temperaturnih ekstremov. Povprečki mesečne oblačnosti so bili vse tri zimske mesece pod normalnimi vrednostmi. Decembrski povpreček, ki je znašal samo 3,6 desetini oblačnosti (dolgoletni povpreček 5,5 desetini oblačnosti), je bil najnižji v lanskem letu. Sonce je zato obsevalo Kredarico 152 ur, kar je 56% od maksimalnega možnega trajanja sončnega sija v tem mesecu. Padavin je v celem mesecu - v osmih padavinskih dneh - padlo samo 28 mm, kar je komaj 22% normalne vrednosti, ki znaša 129 mm. Januarski povpreček oblačnosti s 4,6 desetini pokrivenosti neba je bil sicer najvišji med obravnavanimi meseci, vendar kljub temu nižji od dolgoletnega povprečka, ki je enak decembrskemu. Sončnih ur je heliograf registriral samo 129, kar je 46% maksimalnega možnega trajanja v tem mesecu. Padavin je bilo v januarju namerjenih samo 38 mm, kar je 35% normalne januarske višine padavin (107 mm), padle pa so v devetih dneh. Februarski povpreček oblačnosti, ki je znašal 4,5 desetini pokrivenosti neba, je bil prav tako pod normalno vrednostjo (5,6). Trajanje sončnega sija pa se je - kljub kratkemu mesecu - povečalo na 140 ur, kar je 48% njegovega maksimalnega možnega trajanja v tem mesecu. Kar zadeva padavine, je bil ta mesec zelo suh. Skupno je v petih padavinskih dneh padlo komaj 18 mm padavin, kar je samo 21% normalne februarske višine padavin (88 mm).

Padavine vseh treh zimskih mesecev so bile izključno kot sneg. Glede na veliko zimsko sušo je bila snežna odeja zelo skromna. Najvišja decembrska višina snežne odeje je merila 165 cm med 1. in 3. dnem v mesecu. Doslej najvišja decembrska snežna odeja Kredarice je bila debela 304 cm, in sicer dne 25. decembra 1982. Januarska snežna odeja je bila še nekoliko tanjša; dne 23. januarja letos je merila 155 cm. Dosedanja najvišja januarska snežna odeja je bila ugotovljena 30. januarja 1977; merila je 434 cm. Zaradi pomanjkanja padavin je bila t., 2. in 3. februarja letos izmerjena največja višina snežne odeje - samo 140 cm. Največja februarska debelina snežne odeje pa je znašala 521 cm (28. februarja 1977).

Pogosti in močni vetrovi so v gorah prenašali sneg ter gradili žamete in opasti. Tudi nekaj plazov se je utrgalo, niso pa povzročili večje škode.

Na splošno je bilo vreme letošnje zime z nadpovprečnimi temperaturami in podpovprečnimi količinami padavin planincem naklonjeno. Kakšne pa bodo posledice pomanjkanja snega, bomo videli poleti.

F. Bemot

Turizem v mozirski občini

26. marca lani so se zbrali ob okrogli mizi v Nazarjah številni udeleženci in razpravljali o turizmu v mozirski občini. Podlaga za razpravo je bila nekajletna študija, ki jo je izdelala skupina pri izvršnem svetu občine.

Treba je priznati - kljub nekaterim pomanjkljivostim -, da je študija trdno okostje nadaljnjim aktivnostim in temelj temu, kar smo doslej imenovali družbeni in prostorski plan. Študija temelji na obstoječih naravnih danostih in obstoječih kapacitetah in ne zanemarija niti jamarškega turizma.

S svojega stališča želim prispevati k razpravi nekaj poudarkov, ki zadevajo vrstni red nujno potrebnih ukrepov.

Kot srebrno nit turizma Zgornje Savinjske doline smatram čisto Savinjo, na katero se vežejo naravno okolje in vrsta turističnih aktivnosti, pa tudi oskrba s pitno vodo, brez česar turizma in razvoja nasploh ni. Zato je treba poudariti in na prvo mesto postaviti ohranitev čiste Savinje, to pa pomeni (to je tudi predvideno), da je pri vseh naseljih kanalizacija vezana na lokalno čistilno napravo. Seveda domnevam, da bo čistilna naprava delovala. To tudi pomeni, da morata obstoječa industrija in obrt prej očistiti svoje odplake (industrijske čistilne naprave). To bo treba zahtevati tudi od vseh bodočih obratov. Vsekakor pa se je treba izogibati nečiste industrije in obrti.

V občini Mozirje, ki je geografsko lepo zaključena in zajema obrobje Alp, je sedaj prek 50 vodovodov, ki oskrbujejo z vodo večje ali manjše število prebivalcev.

Z redkimi izjemami sedaj ni težav s kakovostjo ali s količino pitne vode. Te pa se bodo sčasoma pojavile. Znanih je vrsta vodnih virov, ki bi naj v prihodnje oskrbovali z vodo tudi širše območje, tja do Celja ali še dlje. Alpe so nasploh razmeroma izdaten vodonosnik še kar čiste pitne vode, ki je je vse manj.

Zato je treba ta območja pravočasno zavarovati pred nekaterimi nepremišljenimi posegi. Pitna voda je tako eden od tako imenovanih omejevalnih dejavnikov oziroma od činiteljev, ki jih je treba upoštevati in se jim ni mogoče izogniti.

Študije vodnih virov so v preteklih letih v glavnem že definirale njihova vplivna in zaščitna območja. Te predloge je treba sprejeti z odloki in jih pri nadaljnjih posegih upoštevati, kot tudi vso drugo prostorsko zakonodajo in zakonodajo

v zvezi z naravno in kulturno dediščino. Eden od perečih problemov glede oskrbe z vodo so oziroma bodo, na primer, Luče.

Pri nadaljnjih posegih v prostor oziroma pri načrtovanju bi se morali izogibati velikih prenočitvenih zmogljivosti, na primer na Veliki planini, Dleskovski planoti, Golteh itd., pa tudi glede stabilnosti pobočij bi morali ovrednotiti vsak poseg v prostor, npr. nove gozdne ceste, ki so na nekaterih območjih povod za mnoge plazove. V podnožju teh planot, na primer na Golteh, so vodni viri, izvir Libije, vse odplake pa odteka-jo skozi podzemlje navzdol proti dolinam...

Nedavne raziskave na Veliki planini so pokazale, da večji del voda s severnega dela planote z naselji Zeleni rob in Gradišče odteka proti izviru Lučnice.

Seveda je za te kraje povezovalna dobra in varna cesta z obvozom tranzitnega prometa mimo Mozirja, Gornjega gradu, Ljubnega in Luč. V teh krajih bo ob višku sezone primernejši pogostejši javni prevoz z manjšimi avtobusi, 20 do 30 sedežev, ne pa s 50-sedežnimi polpraznimi velikani.

Izletniške poti in organizirani ali animirani izleti bi vodili do manjših zanimivih domačih urejenih gostišč, ki ne bodo imela le konfekcijske ponudbe (ražnjiči, čevapčiči, dunajski, pariški). In tudi sicer se je treba izogibati konfekcije z bazenom, teniškim igriščem, malim golfom, ki prazni samevajo že marsikje.

V tem območju bodo zanimivi vodeni izleti poleti in ture pozimi. Tako npr. s Črnelca prek Kranjske rebri in Rogatca v Luče ali Ljubno, z Ljubnega na Golte in Smrekovec ter prek Travnika na Raduho, prilagojeno za različne starostne skupine. Le dričanje ob žičnici postaja dolgočasno, neizkoriščena pa ostaja pokrajina le nekaj korakov od ceste.

Še beseda o Logarski dolini. Kapnik je lep le, če ga gledamo v jami ob soju svetlobe, ko jo daje acetilenka ali primerna luč. Zunaj, pa naj bo še na tako zanimivem podstavku, je le kos navadnega kamna. Tudi Logarska dolina je lepa sedaj, taka, kot je. S hotelom, teniškimi igrišči, smučišči in avtobusi bo dolina kot vsaka druga, zasmrajena, umazana, hrupna - konfekcija, ki je ne bodo obiskovali več.

Kar delaš, delaj dobro in upoštevaj posledice!

Dušan Novak

Kje se je smučal Valeruz

Ko se je **Davo Karničar** pripravljal na smuk prek severozahodne stene Eigerja, je seveda vedel za **Tonija Valeruz**a in njegovo smučanje v tem predelu. Toda podrobnejših informacij, žal, ni imel. In ko je osebno prišel po informacije na vodniški urad v Grindelwaldu, so vedeli še manj. Šele po uspešnem smuku so mu potem postregli z nekaj podatki, toda hudo »megljeni-